

PRIPRAVA ZAKONODAJE NA PODROČJU TRAJNOSTNE MOBILNOSTI (TM) V RS

POROČILO DELAVNICE: “ZAKON O TRAJNOSTNI MOBILNOSTI”

v okviru 4. nacionalne konference o trajnostni mobilnosti

12. februar 2020, Austria Trend Hotel, Ljubljana

Pripravlil	Prometni institut Ljubljana
Verzija:	1.0
Datum:	17.02.2020

KAZALO

Vsebina

1. UVOD.....	3
CILJ DELAVNIC.....	3
UDELEŽENCI	3
2. POTEK DELAVNIC.....	4
Uvod.....	4
Delo po skupinah in tematika	4
3. PREDLOGI, UKREPI IN REŠITVE UDELEŽENCEV DELAVNICE NA PODROČJU SPREMEMB ZAKONODAJE O TM.....	6
Organizacija in pristojnosti	6
Financiranje in spodbude za ukrepe TM.....	7
Področje načrtovanja in priprave strategij TM (npr. CPS) ter spremljanje in vrednotenje učinkov	8
Infrastrukturni ukrepi, navezava na prostorsko planiranje, parkirišča.....	8
Promocija in izobraževanje	8
PRILOGA	9

1. UVOD

V okviru projekta Priprave zakonodaje na področju trajnostne mobilnosti v Sloveniji sta v sklopu konference o trajnostni mobilnosti potekali dve delavnici z naslovom »Zakon o trajnostni mobilnosti«, ena v dopoldanskem ter ena v popoldanskem času.

Delavnici sta potekali v dveh časovnih obdobjih:

- Prva delavnica: 11.30 - 12.40
- Druga delavnica: 13.45 - 14.55

CILJ DELAVNIC

Cilj delavnic je bil pridobiti mnenje ciljnih javnosti o trenutnih razmerah na področju TM v Sloveniji za potrebe projekta Priprave zakonodaje na področju trajnostne mobilnosti v Sloveniji, oziroma se seznaniti s problemi trenutne ureditve/zakonodaje in pridobiti odgovore o pričakovanih in nujnih ukrepih/spremembah na področju TM v Sloveniji.

Ker gre za najzgodnejšo fazo vključevanja strokovne javnosti, smo želeli pridobiti kar najširši nabor informacij, izkušenj in mnenj predstavnikov različnih organizacijskih ravni (državna, regionalna, lokalna raven ter podjetij in drugih organizacij).

UDELEŽENCI

Delavnic se je skupaj udeležilo 85 udeležencev (prve 53, druge 32).

Navzoči so bili naslednji predstavniki ciljnih javnosti:

- Predstavniki Ministrstev (MzI, Okolje)
- Predstavniki različnih občin
- Regionalne razvojne agencije
- Predstavniki prevoznikov (LPP, Slovenske železnice, Arriva,..)
- Predstavniki Car-sharing podjetij
- Raziskovalne institucije (ZRC SAZU, Prometni inštitut Ljubljana,..)
- Izdelovalci CPS (Lineal, PNZ, ZUM,..)
- Predstavniki fakultet (Fakulteta za logistiko, Fakulteta za gradbeništvo)
- Nevladne organizacije

2. POTEK DELAVNIC

Uvod

Uvodoma je g. Darko Trajanov, vršilec dolžnosti direktorja Direktorata za trajnostno mobilnost in prometno politiko iz MZI nagovoril navzoče ter predstavil projekt Priprava zakonodaje na področju trajnostne mobilnosti ter cilje in namen delavnice.

V nadaljevanju je predstavnik Evropske komisije G. Valentin Ariton v angl. jeziku nagovoril prisotne ter predstavil vlogo in pogled Evropske komisije pri projektu Priprava zakonodaje na področju trajnostne mobilnosti ter pomembnost projekta z vidika EU.

V nadaljevanju je mag. Blaž Jemenšek iz Prometnega inštituta predstavil potek in časovni okvir delavnice ter podal navodila udeležencem in moderatorjem.

Pričetek prve delavnice je bil ob 11:30 ter pričetek druge ob 13:45.

Delo po skupinah in tematika

Zaradi boljše učinkovitosti in lažjega moderiranja so bili udeleženci obeh delavnic razdeljeni v 4 manjše skupine, tako da so v vsaki skupini bili predstavniki različnih ciljnih javnosti.

Moderatorji skupin so bili:

SKUPINA 1

- Moderator: Darko Trajanov (MZI)
- So-moderator in zapisnikar: Gregor Steklačič (MZI)

SKUPINA 2

- Moderator: Klara Zrimc (Prometni inštitut Ljubljana)
- So-moderator in zapisnikar: Marija Lesjaki/Vesna Uršič Krulej (MZI)

SKUPINA 3

- Moderator: Blaž Jemenšek (Prometni inštitut Ljubljana)
- So-moderator in zapisnikar: Damjan Voje (KPMG)

SKUPINA 4

- Moderator: Mihaela Fridrih Praznik (Prometni Institut Ljubljana)
- So-moderator in zapisnikar: Veronika Kuralt (Mzl)

Simultano prevajanje predstavnikom EK: Neja Bergant (VVA)

Slikovni material, pomoč pri organizaciji: Domen Uršič (Ventico)

Vsaka skupina je obravnavala naslednji vprašnji:

- 1. Katera področja in vsebine naj ureja zakon o trajnostni mobilnosti?**
- 2. Na katerih področjih vidite potrebe po spremembah obstoječe zakonodaje za izboljšanje TM v Sloveniji?**

Moderator v posamezni skupini je spodbujal udeležence, da so obdelali čim več področij trajnostne mobilnosti, ki se jih naj dotika nova zakonodaja.

Obravnavana področja trajnostne mobilnosti: hoja, kolesarjenje, JPP, P+R, osebni prevoz, druge oblike mobilnosti (npr. car sharing/ car pooling, elektromobilnost), parkirna politika, idr.

Moderatorji so po potrebi in glede na diskusijo smiselno vključevali tudi vnaprej pripravljena podvprašanja ter sledili debati. Ko se je tema izčrpala so postavili (pod)vprašanja, ki v debati še niso bila izpostavljena ter tako motivirali udeležence delavnice, da so podali čim več predlogov in idej.

Mnenja in odgovore na zastavljena vprašanja oz. predlagane ukrepe/rešitve za izboljšanje TM so so-moderatorji oz. zapisnikarji čitljivo zapisovali na večji bel papir (šeshamer) za kasnejšo analizo.

5-10 minut pred koncem delavnic so moderatorji za vsako skupino pripravili še povzetke glavnih ugotovitev.

Po koncu druge delavnice so moderatorji s predstavniki Prometnega instituta Ljubljana pripravili kratko analizo rezultatov delavnic oz. glavnih ugotovitev (idej, predlogov, ki jih naj zakon ali obstoječa zakonodaja vključuje). Zbrane predloge je koncu v okviru skupnega zaključka konference vsem udeležencem predstavil g. Darko Trajanov.

3. PREDLOGI, UKREPI IN REŠITVE UDELEŽENCEV DELAVNICE NA PODROČJU SPREMEMB ZAKONODAJE O TM

Predlogi, ukrepi in rešitve udeležencev delavnice so smiselno razdeljeni na naslednja vsebinska področja :

- Organizacija in pristojnosti
- Financiranje in spodbude za ukrepe TM
- Področje načrtovanja in priprave strategij TM (npr. CPS) ter spremljanje in vrednotenje učinkov
- Infrastrukturni ukrepi, navezava na prostorsko planiranje, parkirišča..
- Promocija in izobraževanje

Pri tem je potrebno poudariti, da glede na naravo ukrepov med navedenimi področji pogosto ni jasne ločnice in bi lahko nekateri ukrepi bili razvrščeni tudi v več kategorij.

Posebej je označeno ali se predlogi nanašajo na nov Zakon o TM ali pa gre za spremembe obstoječe zakonodaje (npr. zakoni o prevozih, spremembe prostorske zakonodaje, idr).

Predlogi področij, vsebin in ukrepov, ki jih naj ureja nov Zakon o trajnostni mobilnosti so podani v nadaljevanju. Večina predlogov se nanaša na nov zakon o trajnostni mobilnosti. Kjer je bolj smiselno, oziroma je potrebno spremeniti obstoječo zakonodajo, je to posebej označeno.

Organizacija in pristojnosti

- potreben je krovni zakon o TM, ki ureja vsa področja iz drugih zakonov, povezanih s TM, krovno na enem mestu
- vzpostavitev sistema za upravljanje mobilnosti (državna, regijski, občinski nivo) - sistem spremljanja deležev uporabe načinov prevoza (JPP, kolesa, hoja, osebni avto)
- sistematično zbiranje podatkov, zagotoviti odprt dostop do podatkov (prevozniki, potniki, statistika) – za MaaS, koordinacija s strani ministrstva oz. vzpostavitev nacionalne kontaktne točke za zbiranje podatkov (trenutno se zbirajo podatki individualno bottom-up, ni višje organizacijske ravni)
- vzpostavitev pristojnega organa za TM, ki naj izvaja tudi spremljanje ukrepov/strategij
- določiti pristojnosti na ravni regije (npr. RRA, dokler ne bo pokrajin) na področju TM (npr. za določitev ciljev in izvedbe akcijskih načrtov, strategij, usklajevanje projektov z občinami, drugi ukrepi TM).

- integracija z ostalimi načini trajnostnega razvoja - prostor, okolje, energetika
- potrebna povezanost TM na nacionalni ravni – koncept ene prevozne karte za različne oblike TM na ravni države (npr. po sistemu MaaS)
- oblikovanje mobilnostnih centrov na regionalni ravni: priprave strategij, upravljanje TM, povezovanje občin
- zakon naj definira standarde dostopnosti do JPP
- poenotiti pravila na nivoju države, na podlagi zakona v OPN-je vključiti ukrepe in standarde TM (kolesarstvo, hoja, radiji dostopnosti JPP), podajati mora jasna navodila občinam in ostalim deležnikom
- zakon naj pogojuje financiranje ukrepov s strateškimi dokumenti (projekt je lahko financiran, če je/bo naveden v akcijskem načrtu regionalnega (državnega) CPS)
- združevanje in povezovanje prevozov (npr. hkratni prevoz šolarjev, potnikov in manjših pošilk)
- pravna ureditev za carpooling ter spodbude zanj
- boljše upravljanje in načrtovanje JPP z vzpostavitvijo upravljavca JPP
- uskladitev voznih redov JPP (*spremembe obstoječe zakonodaje)
- integracija vseh področij TM na operativni ravni oz. ravni ukrepov – hoja, kolesarstvo JPP, parkiranje,..
- na regionalni ravni se naj v strateško načrtovanje prometa vključi tudi logistika tovora

Financiranje in spodbude za ukrepe TM

- omogočiti stabilni in trajni vir financiranja za TM, na primer uzakoniti posebni javni sklad za trajnostno mobilnost (viri financiranja: eko-davek na letalske vozovnice, del turistične take nameniti za TM; za namen: subvencije za JPP, financiranje infrastrukture, javni razpisi, ...)
- finančne spodbude in olajšave za prevoznike, podjetja, zaposlene, itd. za ukrepe TM
- vzpostaviti sistem stimulacij uporabe trajnostnih prevozov (finančne, fiskalne)
- spodbujanje izdelave mobilnostnih načrtov za ustanove
- zmanjšanje migracij na podlagi spodbujanja policentričnega razvoja Slovenija: spodbude za delo od doma, ugodnosti le za uporabnike JPP/kolesarstva/hoje pri prihodu na delo s strani delodajalcev (vključevanje vožnje z JPP v delovni čas, povračilo le za uporabo JPP), decentralizacija javnih služb/funkcij, videokonference,.. (*spremembe obstoječe zakonodaje)
- povračila za prevoz (fiksni znesek za TM načine) (*spremembe obstoječe zakonodaje)
- plačevanje cestnine po prevoženem km, v kombinaciji z izpusti oz. glede na emisijski standard (*spremembe obstoječe zakonodaje)

Področje načrtovanja in priprave strategij TM (npr. CPS) ter spremljanje in vrednotenje učinkov

- obvezna izdelava CPS za večja mesta/občine/regij ter spodbude tudi manjšim občinam
- občine bi bile po zakonu dolžne izvajati ukrepe TM na dolgi rok
- zakon naj daje obvezo za regionalno načrtovanje prometa (regionalni CPS)
- medobčinsko povezovanje pri pripravi strategij in ukrepov TM (npr. CPS) z obvezno uskladitvijo med sosednjimi občinami in regijskimi območji
- obvezna merljivost ciljev TM in merjene učinkov na vseh nivojih izvajanja (države, občina)

Infrastrukturni ukrepi, navezava na prostorsko planiranje, parkirišča..

- obvezno vključitev TM v prostorsko načrtovanje (enostavnejše umeščanje infrastrukture za TM v prostor, integracija prostorskega in prometnega planiranja, prenova nekaterih obstoječih postaj po vzoru mobilnostnih postaj (kot npr. v Avstriji)
- povezovanje in sodelovanje prometnikov in urbanistov)
- presoja vpliva vzpostavitve cestne infrastrukture na konkurenčnost bolj trajnostnih načinov prevoza (kakovost življenja)
- povečanje dostopnosti izven mest, ureditev JPP linij, ureditev P+R, urejena parkirna mesta za Car-Pooling, Car-sharing
- zmanjšanje kvot za parkirna mesta (npr. v mestih, na gospodinjstvo/stanovanje), parkirna politika in načrtovanje
- uzakoniti rumeni pas - št. prepeljanih potnikov na vozni pas, če je vozni pas v eno smer več (če so zastoji, se obvezno mora vzpostaviti rumeni pas za avtobuse)
- poenostavitev postopkov za gradnjo TM infrastrukture (*spremembe obstoječe zakonodaje)
- vključitev gozdarskih, kmetijskih, vzdrževalnih poti v mrežo kolesarskih poti (*spremembe obstoječe zakonodaje)

Promocija in izobraževanje

- ozaveščanje splošne javnosti o TM
- promocija in ozaveščanje vseh inštitucij o TM – trajnostna mobilnost kot del kulture (šole, vrtci, podporne sheme za podjetja)
- izobraževanje strokovnega kadra za TM (srednje šole, univerze), načrtovanja ukrepov TM (projektanti), implementacija (ozaveščanje izvajalcev projektov TM). Nekdo, ki že ima licenco IZS, mora npr. na vsakih 2-5 let obnoviti licenco (predvsem za to področje) (*spremembe obstoječe zakonodaje)

